

Гончарук О. М.

Усучаснення змісту професійно - орієнтованого навчання іноземній мові студентів юридичного вишу

Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків

У дослідженнях останнього часу все частіше піднімається питання про необхідність модернізації змісту навчання, що обумовлено змінами у специфіці соціальної взаємодії в міжкультурному плані. Модернізований зміст навчання в неможливому виші має відповідати ряду положень: спиратися на наукову концепцію, бути спрямованим на гуманізацію освіти, відповідати вимогам державного освітнього стандарту, забезпечувати досягнення цілей навчання, бути комунікативно-спрямованим, автентичним і забезпечувати розвиток особистого потенціалу студентів. Навчальний процес у вищій школі повинен бути орієнтований не тільки на передачу знань, але і на формування ціннісної культури студентів, підготовку молодих людей до самостійної діяльності в демократичному суспільстві, створення умов для розвитку таких важливих якостей, як ініціативність, відповідальність, творчість, здатність самостійно орієнтуватися в життєвих ситуаціях і самостійно здійснювати вибір подальшого життєвого шляху [2, с. 5]. Зміст навчання є одним із компонентів системи навчання іноземним мовам. Спираючись на тезу про взаємовплив всіх компонентів, слід підкреслити, що для досягнення рівноваги даної системи в відборі змісту навчання повинні реалізовуватися цілі професійно-орієнтованого навчання в юридичному виші, що відіб'ється на ефективній організації цього змісту і на засобах навчання. Організація спеціальної професійно-орієнтованої мовної підготовки стане гарантом придбання випускниками соціальної і професійної мобільності та запорукою успішної роботи на рівні світових стандартів і подальшого професійного зростання. У методиці викладання іноземних мов встановлені основні компоненти, які повинні складати зміст навчання на іноземній мові. Сучасне соціальне замовлення країни на підготовку фахівців з іноземної мови неможливо профілю, а також розвиток низки сучасних наук вимагають більшої конкретизації компонентів, що складають поняття

«зміст навчання» даного предмету. В професійно-орієнтованому навчанні іноземної мови в юридичному виші на сьогодні потрібен новий підхід до відбору змісту навчання, який забезпечить створення міжпредметних основ, що дозволить розглядати зміст навчання як інтегративне ціле, нерозривно пов'язане з усіма цілями, що стоять перед конкретним типом навчального закладу.

Для того, щоб правильно відібрати зміст навчання, необхідно розглянути низку основних компонентів змісту навчання: сфер і ситуацій спілкування, тем і текстів. Діяльність молодого фахівця-випускника юридичного вишу відбувається у різних сферах спілкування. Оскільки сфера спілкування (офіційна, ділова, професійна, тощо) визначає характер мовної діяльності комунікантів, впливаючи як на норми спілкування, так і на вибір мовних засобів, правомірно розглядати сферу спілкування в якості компонента змісту навчання іноземної мови. Звісно ж, необхідно проаналізувати цей компонент з боку тих сфер спілкування, в яких випускник користується іноземною мовою. Професійно-орієнтоване спілкування може відбуватися в офіційній і неофіційній формах, у ході індивідуальних і групових контактів: у вигляді бесід з іноземними колегами, виступів на нарадах і конференціях, при обговоренні договорів, проектів, складанні протоколів, написанні ділових листів. У якості ще одного компонента змісту навчання іноземній мові виступає текст. Навчати іноземній мові можна і потрібно з використанням текстів, які репрезентують акти спілкування і виступають в якості зразків мови, що закладаються у довготривалу пам'ять учня і при необхідності можуть використовуватися як основа для більш успішного спілкування. Вони повинні відображати ситуативно-тематичну основу курсу, демонструвати професійне спілкування комунікантів. При відборі текстів слід спиратися на релевантні для професійно-орієнтованого навчання видам мовної діяльності принципи: ситуативності, автентичності, професійної значущості та інформативності. Включення в зміст навчання країнознавчих знань сьогодні правомірно визнається обов'язковим. Ця установча позиція закріплена в рішеннях конгресів Ради Європи щодо змісту навчання іноземній мові [1]. Минуле десятиліття в галузі викладання іноземної мови в українських

немовних вузах стало важливим етапом реалізації нової мовної політики в галузі лінгвістичної освіти, продиктованої соціальним замовленням нашого суспільства, а також вимогами Болонської конвенції. Цей етап характеризується як період новацій в теорії і практиці вивчення іноземних мов, суть яких полягає в нових підходах до визначення цілей, змісту, засобів, методів навчання дітей і практичної реалізації цих підходів при вирішенні конкретних питань, пов'язаних із досягненням нових цілей. З поступовим переходом українських вишів на багаторівневу, тобто багатоступеневу структуру вищої освіти (бакалавр – магістр), позначилася подальша диференціація в підготовці випускників вишу іноземної мови. Перед кафедрами іноземних мов було поставлено нове завдання: організація підготовки з іноземної мови на кожній з названих освітніх ступенів. За час навчання у виші студенти набувають певний рівень професійної компетенції, в основі якої лежать знання, навички та вміння, відповідні певним кваліфікаційним характеристикам фахівців певного профілю. Придбані ними в роки навчання у виші іншомовні комунікативні навички та вміння повинні забезпечити готовність випускників до іншомовного професійного спілкування (і подальшого саморозвитку). Тому доцільно і методично виправданий одночасний розгляд і професійної, і комунікативної підготовки з іноземної мови, яка передбачає формування у студентів здатності до іншомовного опосередкованого (читання і письма) і безпосереднього (в усних формах) спілкування в конкретних професійних, ділових і наукових сферах і ситуаціях.

Безперечно, реалізація цих досліджень дозволить глибше вивчити особистісну сторону фундаментальної (особистісно-діяльної) основи сучасного викладання іноземних мов і тим самим сприятиме модернізації системи мовної підготовки у вищій школі.

Література:

1. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. К. : Вид-во НТУУ «КПІ», 2006. 544 с.

2. Основні засади розвитку вищої освіти України. *Урядовий кур'єр*. К., 2008. № 4. С. 3–8.